

STICHTING NETWERK LEVENSVRAGEN LEIDEN

JAARVERSLAG 2018

JAARREKENING 2018 - BEGROTING 2019

Stichting Network Levensvragen Leiden

Secretariaat: secretaris@netwerklevensvragenleiden.nl

Consulent: consulent@netwerklevensvragenleiden.nl

Website: www.netwerklevensvragenleiden.nl

Inhoud

Jaarverslag 2018

I Inleiding	5
II Ontstaansgeschiedenis	7
III Activiteiten Consulent	9
Algemeen	9
a. Contacten cliënten	9
b. Netwerk	13
c. Diverse werkzaamheden	14
IV Bestuurssamenstelling en bestuurlijke contacten	17
Financieel jaarverslag 2018 – Begroting 2019	18
Toelichting Inkomsten 2018	19
Toelichting Uitgaven 2018	19
Toelichting Begroting 2019	19
Verslag Kascontrole	19
	

I. Inleiding

In 2018 kon het Netwerk Levensvragen Leiden voortbouwen op de geslaagde pilot in 2016 en het vervolg in 2017. Het zijn jaren geweest van uitwerken en verder opbouwen. Dat geldt voor het werk van de consulent en ook voor het bestuur.

De bekendheid van NLL in de regio Leiden is verder toegenomen. De consulent heeft niet alleen een groeiend aantal cliënten, ook wordt steeds vaker naar haar verwezen of een beroep op haar gedaan door professionals uit de eerstelijnszorg. Het is inmiddels ook 'in het veld' duidelijk geworden dat NLL in een behoefte voorziet. Tegelijk blijft het noodzakelijk om uit te leggen wat het specifieke is van de 'geestelijke zorg' waarvoor de stichting in het leven is geroepen.

Het voortzetten van de werkzaamheden van de consulent werd mogelijk gemaakt door financiële steun van de Gemeente Leiden en van Zorg en Zekerheid. We zijn zeer erkentelijk voor deze steun en het vertrouwen dat eruit spreekt.

Tot onze grote vreugde heeft de minister van Gezondheidszorg eind 2018 amendementen uit de Tweede Kamer opgevolgd over de positie en daarmee samenhangende financiering van organisaties voor geestelijke begeleiding. De beschikbare gelden worden in de loop van 2019, eerst via de bestaande organisaties voor palliatieve zorg, verdeeld. Leden van het bestuur hebben daarvoor verkennende besprekingen gevoerd met Transmuralis, een overkoepelende zorgorganisatie in de regio Leiden.

Plannen worden uitgewerkt om in navolging van het symposium in 2017 in november 2019 een nieuw symposium te organiseren. Het onderwerp zal gaan over de herkenning van levensproblemen als achtergrond van klachten over welbevinden.

In de loop van 2018 vond in het bestuur een personele wisseling en aanvulling plaats. René Venema, die vanaf de oprichting de voorzitter was trad af en werd opgevolgd door John Boon emeritus predikant, te Leiden. Wij zijn de oud-voorzitter voor zijn initiatieven, bestuurlijk beleid en inspiratie veel dank verschuldigd. Het bestuur werd versterkt door oud-huisarts Kea Fogelberg en de opengevallen plaats in het secretariaat werd na het eerdere vertrek van Martine Wassenaar, bereidwillig overgenomen door Marlien Vos.

Het is een wettelijk vereiste dat een jaarcontract na twee jaar dienstverband moet worden omgezet in een definitievere vorm. Daartoe werd het contract met onze consulent omgezet in een contract voor onbepaalde tijd. Hierbij is het verkrijgen van financiering een voorwaarde om dit contract te laten voortbestaan.

Mevrouw v.d. Ht. wordt doorverwezen door de huisarts.

*Zij heeft een levensbedreigende ziekte en wil euthanasie,
maar haar arts merkt dat zij toch soms twijfelt.*

*Mevrouw kan in eerste instantie niet goed aangeven
waarin haar twijfel zit, zij snapt deze ook niet.*

*Na enkele gesprekken heeft mevrouw meer inzicht in haar gevoelens
en belangrijke waarden en overwegingen.*

Niet lang erna verleent de arts haar euthanasie.

II. Ontstaansgeschiedenis

De Stg. Stadsbestuur Leiden is opgericht op 7 mei 2015 en het bestuur werd gevormd door René Venema, voorzitter, Martine Wassenaar, secretaris en Richard Drenth, penningmeester. De naam van de stichting suggereerde kerkelijke betrokkenheid maar de stichting wil werkzaam zijn voor alle burgers van Leiden van welke religieuze of culturele achtergrond ook. Daarom vond op 15 oktober 2015 een statuutwijziging plaats om de naam te wijzigen in stichting Netwerk Levensvragen Leiden. In de statuten wordt de doelstelling van deze onafhankelijke stichting als volgt verwoord:

1. De stichting heeft ten doel het financieren en realiseren van extramurale zorg voor burgers van de stad Leiden die geestelijke nood kennen. Geestelijke nood is de behoefte aan hulp die optreedt in situaties of crises die te maken hebben met ziekte en gezondheid, verlies en eenzaamheid, dood en leven.
2. Zij tracht dit doel te bereiken door onder meer:
 - a. een consulent levensvragen aan te stellen om de zorg te realiseren;
 - b. het verlenen van de zorg bestaande uit professionele advisering, ondersteuning en begeleiding op het gebied van zingeving, levensbeschouwing en religie, alsmede al hetgeen dat daartoe bevorderlijk kan zijn.
3. De stichting beoogt niet het maken van winst met het totaal van haar activiteiten die erop gericht zijn om haar doelstelling te verwezenlijken of te bevorderen. Het eerste jaar bestond uit een pilot. Die was niet mogelijk geweest zonder de steun van de Gemeente Leiden. In gesprekken met het stichtingsbestuur erkenden wethouder Roos van Gelderen en haar beleidsambtenaren dat er bij de invoering van de WMO in 2015 onvoldoende aandacht was geweest voor levensvragen en geestelijke zorg. Dit was reden om de opzet van een pilot financieel te ondersteunen, op voorwaarde dat de stichting haar neutraliteit zou bewaken en de doelgroep van NLL zou bestaan uit alle burgers van Leiden, ongeacht hun religieuze of culturele achtergrond. Dit komt tot uitdrukking in de doelstelling van de stichting.

Gedurende het eerste jaar werd al vooruitgekeken naar een vervolg. Het bestuur voerde niet alleen opnieuw gesprekken met de Gemeente Leiden, maar ook met vertegenwoordigers van Zorg & Zekerheid, Radius, Libertas en ActiVite. Hierdoor werd de horizon verbreed en het werk van de consulent in een bredere context geplaatst. Dit heeft geresulteerd in samenwerking met meerdere zorgverlenende instanties en uitbreiding van het netwerk en voortgaande financiële steun voor het werk van de consulent, zodat ook het derde jaar inmiddels afgerond is. Wij kijken uit naar de ontwikkeling van de verdeling van overheidsgelden in 2019.

Dhr. van J. is al bijna 70 jaar lang met zijn vrouw samen. De laatste tijd heeft hij haar verzorgd, ze is dementerend en terminaal. Op een gegeven moment moest ze opgenomen worden in een verpleeghuis. Dhr van J. voelt zich hier schuldig over, al ziet hij dat het de enige oplossing was. Tijdens de gesprekken overlijdt zijn vrouw. Hoewel hij erg verdrietig is krijgt hij langzaam zicht op hoe hij zijn leven weer kan oppakken. Hij vind het wel moeilijk om te gaan met de enorme leegte die zijn vrouw heeft achtergelaten. Hij woont voor het eerst van zijn leven alleen!

III Activiteiten consulent

Algemeen

De activiteiten van de consulent bestaan in eerste instantie uit het begeleiden van cliënten op het gebied van levensvragen en het onderhouden van contacten met netwerkpartners.

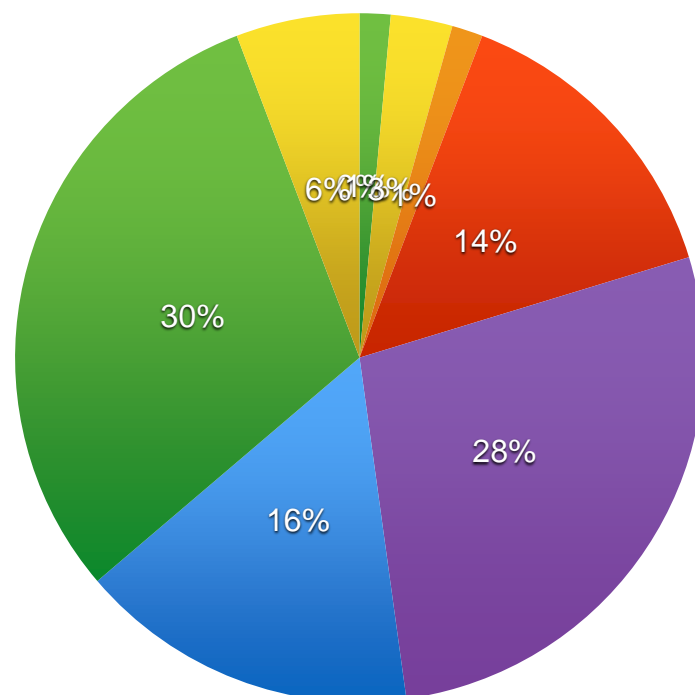
a. Contacten cliënten

Aantal cliënten en duur van de contacten

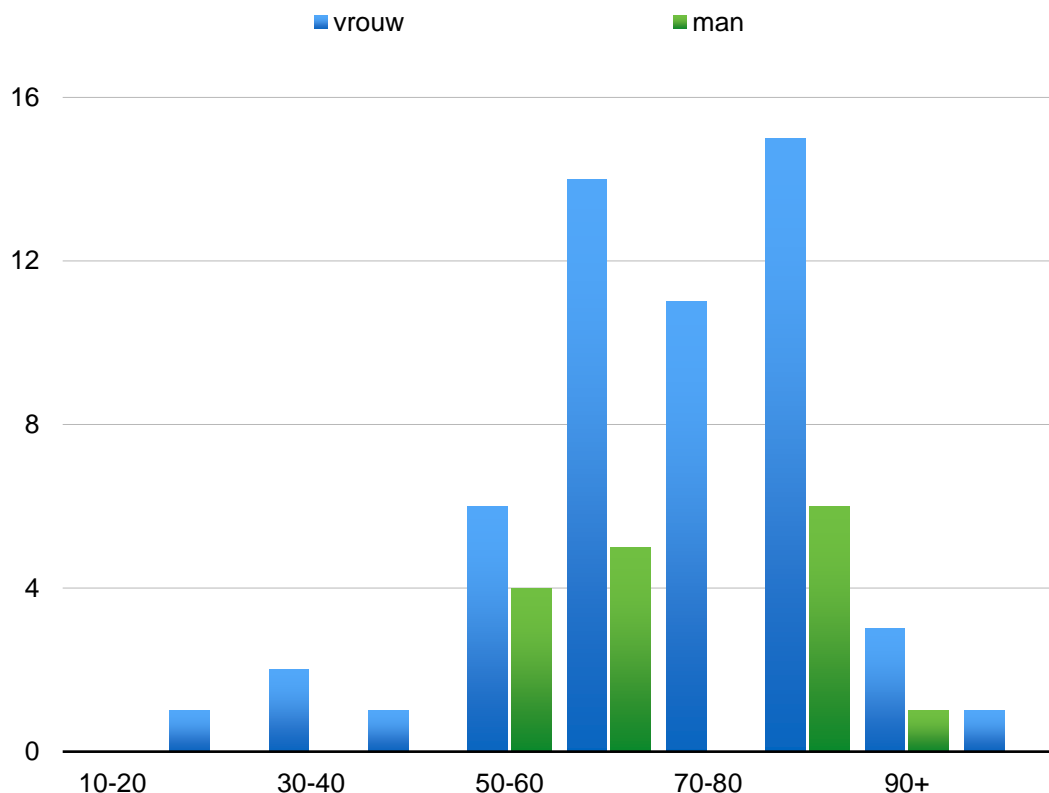
In 2018 heeft de consulent 71 individuele cliënten gehad. Een deel hiervan is een vervolg op contact in 2016 en 2017. Bij een aantal contacten beperkte het contact zich tot een eerste gesprek en een terugkoppeling met de doorverwijzers. Bij de meerderheid ging het om meerdere gesprekken.

Hiervan was 55 vrouw, 16 man. De leeftijd varieert van 20 tot 90+. Van 1 cliënt (vrouw) is de leeftijd onbekend.

■ 10-20 ■ 20-30 ■ 30-40 ■ 40-50 ■ 50-60 ■ 60-70 ■ 70-80 ■ 80-90 ■ 90+

Overzicht in percentages

Overzicht in absolute aantallen

De duur van de contacten varieert van 1 gesprek tot 5 gesprekken met eventueel (daarna nog) mail en/of telefonisch contact. Een enkele cliënt is vaker bezocht, dit ivm overlijden van de partner. Gesprekken duren meestal maximaal een uur, een enkele keer anderhalf uur. De meeste trajecten zijn kort (afspraken kort op elkaar), maar enkele hebben langere tijd tussen de afspraken, waardoor het traject langer duurt.

Doorverwijzing

De consulent is in contact gekomen met cliënten via:

huisartsen (16),
 sociaal wijkteam (25),
 thuiszorg (3) en
 buurtwerk (2)

en via andere organisaties in het sociaal domein zoals

EVA (4),
Marente (3),
i-doe (1) en
Lumen (1),

Ook via
een psycholoog (1),
een maatschappelijk werker (1)
en geestelijk verzorgers (2) werd er doorverwezen.

Verder is de consulent in contact gekomen met cliënten via de folder of een stukje in de krant (5), via haar eigen contacten (2) en in de BuurtOntmoetingsPlek (5).

Het is nog steeds niet vanzelfsprekend dat aan de consulent gedacht wordt, maar er is wel weer te zien dat er een verbreding heeft plaatsgevonden aan organisaties en individuele hulpverleners die doorverwijzen in vergelijking met 2017.

Tijdsinzet

De tijdsinzet per client verschilt zowel door het aantal gesprekken, als ook door andere factoren zoals afspraaklocatie en de reistijd die daarmee gemoeid is en bijvoorbeeld de hoeveelheid contact dat er geweest is via mail of telefoon (om een afspraak te maken, of in de vorm van een 'consult'). Naarmate er meer contacten zijn geweest loopt behalve de reistijd ook de tijd die besteed is aan de verslaglegging toe.

Soms is er geen reistijd, dan zijn de afspraken op de werklocatie (BuurtOntmoetingsPlek) geweest. Gemiddeld wordt 228 minuten aan een client besteed (dat is 3,8 uur).

Mevrouw G. - ter M. is zeer hulpbehoevend, iedereen vertelt haar dat ze beter in een verpleeghuis kan gaan wonen, maar dat wil ze niet. Ze wil blijven wonen in de flat waar ze met haar ouders en haar man woonde, ook al zijn deze er allemaal niet meer. Ze wil ook haar eigen spulletjes om zich heen. Soms vraagt ze zich af wat er mee zou gebeuren als ze sterft. Mevrouw weet nog dat mensen in de buurt elkaar hielpen, de maatschappij is zo anders dan toen zij jonger was. Mocht het slechter gaan, dan wil mevrouw niet naar het ziekenhuis of opgenomen worden in een verpleeghuis, ze hoopt dat dus niet meer mee te hoeven maken.

Problematiek

Mensen geven voortdurend betekenis aan hun leven om zichzelf en de hen omringende werkelijkheid kenbaar en hanteerbaar te maken. Door ervaringen en door andere aangereikte verhalen of kaders wordt de wereld herkenbaar en weten mensen over het algemeen waar ze van op aan kunnen. Meestal is dit een vrij onbewust proces.

Er zijn echter momenten in een mensenleven dat dit onbewuste proces stopt. Bijvoorbeeld als men iets meemaakt dat zo ingrijpt in het leven, dat men niet weet hoe dit een plek te geven, niet weet hoe er mee om te gaan.

Allerlei verlieservaringen (dood van een naaste, verlies van een baan, het geheugen), eenzaamheid- en isolatieproblematiek, de eigen naderende dood, (psychiatrische-, chronische- of tijdelijke-) ziekte, de intensieve zorg voor een naaste (mantelzorg) kunnen de persoonlijke zingeving op scherp zetten, uithollen, in de war sturen of omverwerpen. Levensvragen en/of zingevingsvragen zijn vragen die raken aan de grond van het menselijk bestaan. Daarom voelt het vaak alsof de bodem onder iemand is weggeslagen.

De problematiek waarmee de cliënten worstelen is dus zeer divers.

Door er voor hen te zijn (presentie) en te luisteren komen ze weer tot zichzelf. Het zoeken naar zin staat centraal in de gesprekken: wat zijn belangrijke waarden voor deze persoon, hoe komen die (nog) tot uiting, hoe kan er meer aandacht voor komen?

Interventies die worden gebruikt zijn: presentie, luisteren, doorvragen, reflecteren, samenvatten, verhelderen, steunen, bevestigen, verkennen, onderzoeken, inzicht geven, uitwisseling, praktische aanbevelingen, doorverwijzen.

Na enkele gesprekken is er vaak meer rust, acceptatie en/of berusting, (zelf)inzicht, (zelf)vertrouwen en verbinding met het eigen leven waardoor men op eigen kracht weer verder kan.

Mevrouw ten F. heeft na een scheiding ooit een poging tot zelfdoding gedaan.

Zij weet dat de relatie niet hersteld kan worden, maar mist een maatje.

Mevrouw doet door de week veel vrijwilligerswerk

en gaat ook vaak koffie drinken in het buurthuis,

maar in de weekends is het erg stil.

Omdat zij merkte dat de rare gedachten van vroeger weer terug kwamen

zoekt zij nu hulp.

b. Netwerk

Leiden

Het netwerkbestand, opgebouwd in 2016 en 2017, is bestendig en uitgebreid. Het is steeds meer zo, dat organisaties en individuele hulpverleners in de regio contact opnemen met de consulent, waar dat eerder nog met name andersom was. Er is onder andere (voor het eerst) contact met Florein, Rosa Manis, het Odensehuis en individuele zorgverleners, waaronder huisarts Pieter Barnhoorn.

De nieuwe straatpastor Femke Post en studentenpastor Jeannette Bakker zijn bezocht, zodat goed naar elkaar doorverwezen kan worden.

Met andere organisaties is het contact aangehaald, zoals bijvoorbeeld Sensor en Transmuralis. De consulent was aanwezig bij het afscheid van straatpastor Folly Hermica.

Er zijn daarnaast netwerkbijeenkomsten bezocht (Münchhausen, Netwerkontbijt voor elkaar, GEZamelijke lunch praktijk Oosterkerkstraat).

Landelijk

Landelijke contacten met Vereniging voor Geestelijk VerZorgers (VGVZ), en Platform Regionale Initiatieven (PRIL) gericht op de nieuwe ontwikkeling in de eerstelijns geestelijke verzorging waren wat intensiever dan eerdere jaren. De consulent heeft ook deelgenomen aan de Taskforce eerstelijns geestelijke verzorging, in de werkgroep zichtbaarheid.

Er werd in dat kader ook bijgedragen aan focusgroepen door onderzoeksbureaus van het ministerie over de bereikbaarheid en financiering van geestelijke verzorging in de eerste lijn.

Op 14 november werd ook deelgenomen aan het kenniscafé 'Wind in de Zeilen' door de VGVZ. Er was daarnaast contact met het Humanistisch Verbond. Er is verder contact met Haagse (eerstelijns) Geestelijk VerZorgers

c. Diverse werkzaamheden

praatjes, informatiemarkten

De consulent heeft op verschillende plekken verteld over haar werk en over hoe en wanneer men met haar in contact kan komen, bijvoorbeeld bij de regionale bijeenkomst van Transmuralis voor de casemanagers dementie. Verder stond zij weer op de herstelmarkt bij Brijder.

bijdrage gemeentelijke thema's

De consulent was betrokken bij de voorbereiding van het symposium Eenzaamheid in beweging op 1 oktober en ook bij het vervolg hiervan, de coalitie Eenzaamheid.

(social) media

folder

De folder doet vooral goede zaken bij de sociale wijkteams en in de openbare bibliotheek.

Facebook, LinkedIn, Twitter

Er zijn regelmatig relevante nieuwsberichten gedeeld.

interview / publicatie

In de nieuwsbrief van Transmuralis verscheen in april een stuk over de consulent levensvragen.

In mei/juni verscheen er een interview in de wijkkrant van Staalwijk

Voor het landelijke vakblad Zorg en Welzijn werd de consulent in november samen met een medewerker van een sociaal wijkteam geïnterviewd voor een bijdrage in 2019.

scholingen, lezingen en presentaties

Op 15 april gaf de consulent een korte lezing in het Nabestaandencafé over Zoeken naar zin bij rouw.

Op 14 november zat de consulent als levensbeschouwelijk expert in een panel bij de bijeenkomst 'Alle dagen afscheid' over dementie en palliatieve zorg, georganiseerd door Transmuralis.

In november en december bereidde ze met de coördinator van Oma gaat op stap een scholing voor vrijwilligers over signalering van hulpvragen voor.

Samen met bestuurslid Kea Fogelberg bereidde ze een scholing voor zorgmedewerkers van Florein over in gesprek gaan over de laatste levensfase.

administratie / verslaglegging

Er wordt vanzelfsprekend ook tijd besteed aan administratie van gegevens (van cliënten, netwerkcontacten, mailcorrespondentie) en van materiaal, bijvoorbeeld folders van andere zorgverleners. Daarnaast vindt verslaglegging plaats.

werkplekken

De werkplek in sociaal wijkteam de Mors is dit jaar nauwelijks gebruikt omdat dit vanwege drukte met afspraken vaak uit de route lag. Ook is het werken vanuit huis rustiger. Er is een inloopsprekruur in de Buurt Ontmoetings Plek (Libertas). De consulent kan daar ook een ruimte gebruiken voor afspraken, als mensen liever niet bij henzelf thuis afspreken. Via Libertas kan zij voor afspraaklocaties verder gebruikmaken van het Gebouw en Vogelvlucht. De Buurt Ontmoetings Plek is, waarschijnlijk vanwege zijn locatie, favoriet bij cliënten.

scholing volgen (deels ook netwerken)

lokaal

Op 11 januari was de consulent aanwezig bij een consumentenscholing palliatieve zorg.

Op 30 januari was er een door Idoe en Lumen georganiseerde scholing over begeleiding bij (en herkenning van) GGZ problematiek.

Over stigma binnen en buiten de GGZ werd op 20 februari een bijeenkomst bezocht.

Eva Mantelzorg organiseerde op 18 september een inspiratiebijeenkomst Samenspel.

Op 9 oktober werd er de bijeenkomst 'Ongeneeslijk ziek, en dan?' van Hopsice Issoria en Activite bezocht.

landelijk

Op 13 februari was de consulent aanwezig bij een bijeenkomst van de Vereniging van GeestelijkVerzorgers over de geestelijk verzorger in het PATZ-team.

Op 19 april was er een werkconferentie van de Universiteit voor Humanistiek en het Humansitisch Verbond.

Het congres Existentie en Zingeving in de GGZ werd op 14 juni bezocht.

Op 1 oktober werd er een symposium voor Humanistisch geestelijk Verzorgers over eenzaamheid bezocht.

intervisie, supervisie

De consulent heeft zes-wekelijks intervisie met andere geestelijk verzorgers. Daarvan werkt een collega ook extramuraal. In het kader van kwaliteitsbewaking is de consulent in 2018 ook gestart met een supervisietraject.

contact bestuursleden

Via mail en telefoon is er regelmatig contact geweest met bestuursleden. Met individuele bestuursleden is er contact over inhoudelijke zaken en bijeenkomsten zoals de thematiek (problematiek in de gesprekken) en het symposium. Samen met de voorzitter bezocht zij bijeenkomsten over de landelijke regelingen mbt financiering van gesprekken in de eerste lijn via de netwerken palliatieve zorg. Verder was de consulent bij elk bestuur-overleg aanwezig. Zij presenteert daar vrijwel iedere keer een casus die dan wordt besproken. In maart 2019 had zij een functioneringsgesprek met bestuursleden Abel Boels en John Boon.

IV. Bestuurssamenstelling en bestuurlijke contacten

Het bestuur bestond eind 2018 uit vijf personen.

Ds. John Boon, voorzitter,

Mevr. Marlien Vos, secretaris

dhr. Abel Boels, penningmeester

dhr. Joep van Buuren, PR

Mevr. Kea Fogelberg, lid.

In 2018 werden er elke maand bestuursvergaderingen gehouden ten huize van een van de bestuursleden, de praktijk van dhr Boels of op de werklocatie van de consulent.

In deze vergaderingen werd leiding gegeven aan de consulent. Er werden mogelijkheden gezocht voor fondsenwerving. Ook de strategie en het vergroten van bekendheid van de stichting en het werk van de consulent werden besproken.

Meerdere malen werden vanwege gesprekken over een vervolgsubsidie bezoeken gebracht aan de gemeente Leiden. Er was contact door het bestuur met de budgethouder Mantelzorg van de gemeente. Tevens was er contact met Zorg en Zekerheid over subsidie, die werd toegekend voor de jaren 2017, 2018 en (na toetsing van de voortgang) ook voor 2019. Voor 2020 wachten wij op de ontwikkelingen binnen het budget wat de minister in eerste aanleg ter beschikking stelde aan de organisaties voor palliatieve zorg.

De landelijke vereniging voor geestelijke verzorgers (VGZV) heeft in november een kenniscafé georganiseerd met als onderwerp de inventarisatie van bestaande initiatieven in de geestelijke zorg en het komen tot de bundeling van krachten om te zorgen voor een gecoördineerde aanpak van de toegezegde financiering van de overheid. Bij deze ontwikkelingen is ook onze consulent nauw betrokken en als bestuur volgen we ook nauwgezet de landelijke ontwikkelingen.

Financieel Jaarverslag Netwerk Levensvragen Leiden 2018

	Jaarrekening	Begroting
Inkomsten	2018	2019
Gemeente Leiden	25.000	25.000
Zorg & Zekerheid	25.000	25.000
Totaal inkomsten	50.000	50.000

Uitgaven	2018	2019
Consulent		
- Netto salaris	25.639,87	
- Belasting etc	14.679,00	
- pensioenpremie +/-	8.165,97	
- Verzekering 866,76-57,67	861,77	
	49.346,61	50.000
Vergoedingen		
reiskosten	-	100
kantoorbenodigdheden		100
- telefoon HN	275,00	275
- registratie/contributies	248,34	300
- deskundigheidsbevordering etc Inst for Pos Health	1.132,86	1200
	1.656,20	1.975
Overige kosten tbv consulent		
- Wervingskosten		
- Administratiekantoor	332,76	300
- Arbodienst	-	
- overige		300
- Huisvesting	-	-
	332,76	600
Totaal uitgaven consulent	51.335,57	52.575
Bestuur		
- Bestuurskosten	0,02	300
- Bankkosten	120,32	200
- Website	69,00	125
- Drukkosten		300
- Jaarverslag	198,07	
- porto	18,48	
- KvK		
- Netwerkborrel/Symposium		1.000
- Teambuilding	217,58	
overige	158,60	500
Totaal uitgaven bestuur	782,07	2.425
Totaal uitgaven	52.117,64	55.000

Toelichting

Inkomsten 2018:

De subsidies van de Stichting Z&Z en de Gemeente Leiden zijn geormerkt voor de salariskosten van de consulent Levensvragen.

Uitgaven 2018:

De jaarrekening maakt inzichtelijk dat voor de bijkomende kosten van de consulent en de uitgaven van het bestuur het vermogen van de stichting moest worden aangesproken.

Begroting 2019

Voor het jaar 2019 hebben zowel de gemeente Leiden als de Stichting Zorg en Zekerheid €25.000,= subsidie toegezegd. Deze subsidies zijn geormerkt voor de salariskosten van de Consulent Levensvragen.

Voor het jaar 2019 zullen de bijkomende kosten van de consulent en de uitgaven van het bestuur vanuit het vermogen van de stichting gefinancierd moeten worden, dan wel via fondswerving of donaties verworven dienen te worden.

Kascontrole

De kascontrolecommissie bestaande uit Marlien Vos en John Boon hebben de jaarrekening gecontroleerd aan de hand van de bankafschriften. Zij concluderen dat de jaarrekening een getrouw beeld weergeeft van het verloop van de financiën en de financiële situatie op 31 december 2018. Zij stellen het bestuur voor de penningmeester te déchargeren van het door hem gevoerde financiële beleid over 2018.

Leiden, 8 april 2019.

Marlien Vos

John Boon

